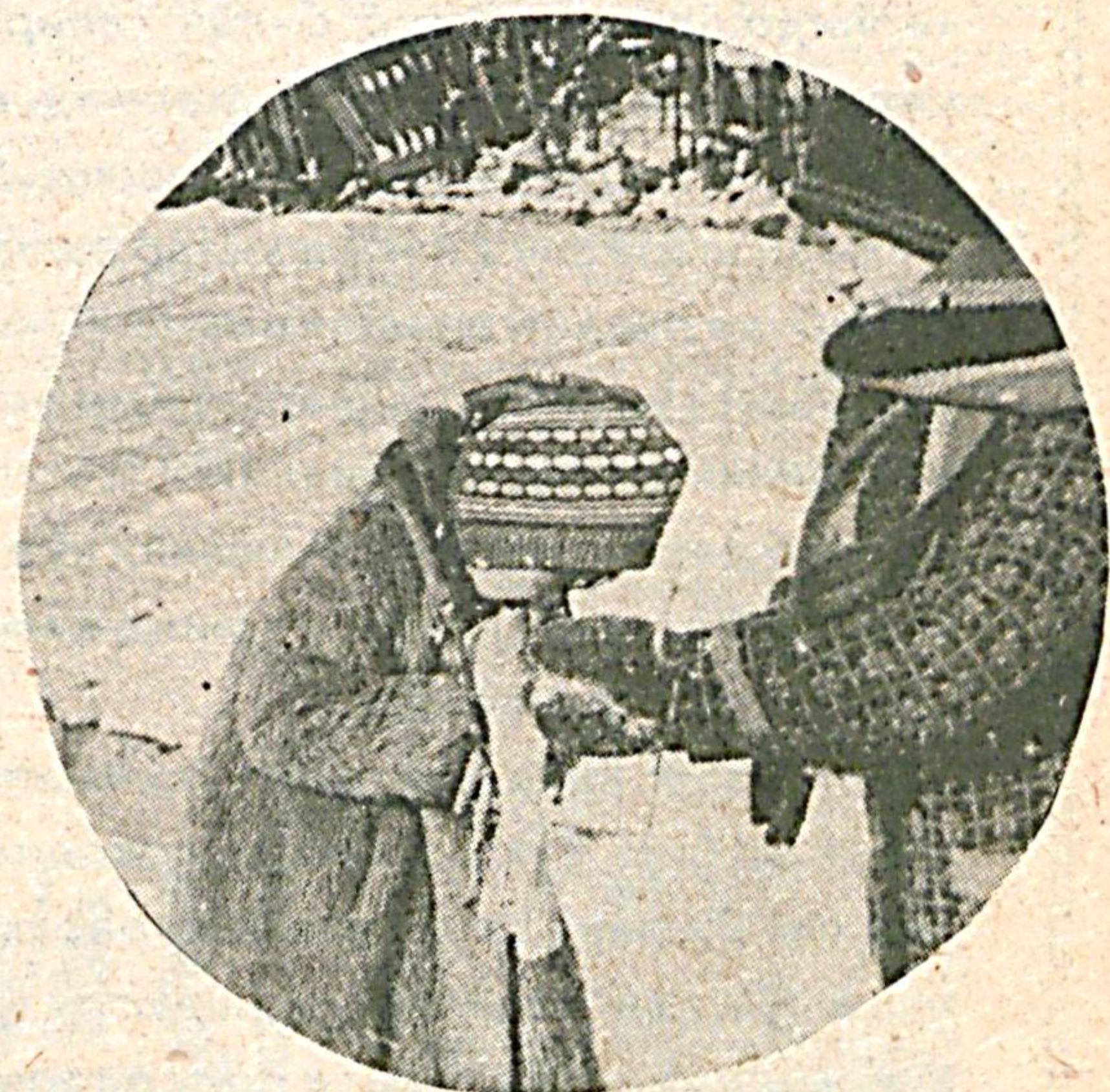

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

ОНАМГА ҚОРХАТ

Бугун дам олиш куни. Ҳар кунгидан бўлакча манзара: барвақт туриб, апил-тапил чой ичишлару "бўл, бўл" лар йўқ. Сингилчамни айтмайсизми, мириқиб ухляпти. Ҳамма уйқуда. Фақатгина сиз, онажон, ҳар кунги одадингизни канда қилмай барвақт уйғонгансиз. Ошхонада куймаланасиз.

Ҳаммамиз хотиржам нонуштага ўтирамиз. Дастурхонда эса сиз барвақт туриб ёнган иссиқ нонлару қуймоқлар...

Онажон, сиз уйда бўлсангиз қандай яхши-я! Қани энди дам олиш куни ҳечам тугамаса. Йўқ-йўқ, сиз ўйламанг тагин, фақат иссиқ нонлар ёпиб беришим учун уйда бўлсам яхши экан-да, деб. Гап унда эмас. Сиз уйда бўлсангиз, ўзимни бахтиёр хис қилгандек бўламан. Ҳар кунги мактабдан келсам, ҳувиллаб ётган бўл-бўл ҳовлига кириб келаман. Ёлғиз ўзим бўлганим учунми, сиз тушиликка ҳозирлаб кетган овқатни ҳам егим келмайди. Бува, бувилари бор болаларга балки бу ҳол бегонадир. Лекин мен мактабдан қайтганимда иссиқ бағрингизни очиб, ўзингиз кутиб олишингизни жуда-жуда хоҳлардим. Ўзимни ҳам қўйтурай, эрта билан барвақт уйғонолмай, боғчага бора-боргунча хархаша қиладиган сингилчамни овута олмай хунобим ошади.

Қолаверса, ҳаммадан кўра кўпроқ сизга ачинаман, онажон! Барвақт уйғониб, барчамизни едириб, кийдириб кузатасиз. Ўзингиз эса баъзан чой ичишга ҳам фурсат тополмай, ишга шошасиз. Шу кетганча қош қорайганда уйга қайтасиз. Бирор соат дам олиш қаяқда?! Ошхонага чопасиз. Кейин эса ҳар доимгидек кир-чир, тикиш-бичиш, дазмол дегандек. Биз билан бирга "ўқишингиз" ни айтмай ҳам қўя қолай. Эркалик қилиб бўйингизга осилган сингилчамни суюб-эркалашга ҳам ҳолингиз келмаётгани шундоқ сезилиб туради. Базўр жилмайиб, бошларини силайсиз. Сизни бундай ҳолатда кўрсам, хўрлигим келиб кетади.

Онажон, сиз балки "нима учун бу гапларингни ўзимга айта қолмадинг", дерсиз. Ёдингиздами, гап орасида "уйда ўтирсангиз яхши бўларди" деганимда: "Э, болам, биргина даданенинг маошига

қараб ўтириш инсофданми? Шароитни кўриб турибсан-ку!" дегандингиз. Шунинг учун сизга "ҚОРХАТ" ёзишга қарор қилдим. Айтишларича, қорхатнинг шартларини албатта бажариш керак экан. Тушуниб турибман, шароит оғир. Лекин, кўп емасак, озроқ ермиз. Ҳадемай бўйим чўзилиб, даданенинг ёнига кириб қоламан.

Ишга борманг, хўпми, ойижон!

БАХТИЁР.
Тошкент шаҳри.

ТАКЛИФ

Уюшмага ном керак

Авваллари болалар ташкилотининг умумий бир номи бор эди: В. И. Ленин номидаги...

Бугун эса, ташкилот номи, унга ажратилган хоналар, уйлар номсиз қолди. Ҳар бир ташкилот ўз хоҳишича унга ном бермоқда. Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси аъзоларини илгари "Пионер" деб атагандик, янги бир умумий ном билан атасак бўлмайдами? Бу борада бизнинг бир неча таклифларимиз бор: уюшма аъзоларини "Темурийлар", "Турунчилар", "Зукколар" деб аташимиз мумкин. Еки халқ қаҳрамонлари Тўмарис, Широк, Муқанна, Бунёд кабиларнинг авлодлари эканлигини билдириш мақсадида, уларнинг номи билан аташ ҳам мумкин. Келинг, дўстлар ушбу таклиф устида биргаликда фикр юритиб кўрайлик.

Панжи ЁДГОРОВ,
Сурхондарё вилояти, Термиз туманидаги 7-мактабнинг "Аланга" уюшмаси аъзоси.

Нилуфар ҳар оқшом туш кўради. Тушларида чопқиллаб-чопқиллаб юради. Кенг дала ва қирлардан гулжолалар теради.

Машкура опа. — Биринчи фарзанд ширин бўлар экан. Нилуфар тугилганда бахтимизнинг чеки йўқ эди.

МЕҲР-МУРУВВАТЛИ БЎЛАЙЛИК

ёзишни, расм чизишни машқ қилиб кўради. Синглиси Дилафрўз ва укаси Абдулҳамид товуш чиқариб шеър, ҳикоялар

ногирон болалар жумҳуриятимизда кам эмас. Уларнинг ҳар бирига қўлимиздан келганча ҳам моддий, ҳам маънавий ёрдам берсак, деймиз. Аммо Нилуфар моддий ёрдамга муҳтож эмас. Унинг истаги битта: оёққа туриб, юриб кетиш. Шу сабабдан у бугун хорижий асбоб-ускуналар билан жиҳозланаётган катта шифохоналар врачларининг, янгича усул билан муолажалар олиб бораётган шифокорларнинг унга ёрдам беришларини истади. Бу савоб ишга қўл уришни истаганлар учун эса унинг манзилгоҳини маълум қиламиз: Тошкент вилояти, Юқори Чирчиқ туманидаги, Янгибозор қўрғонининг "Мустақиллик" кўчасидаги 720-уй. ҲАЛИМБОЕВЛАР оиласи.

Латифжон МАНСУРОВ.

«МЕН ҲАМ ЮРИБ КЕТАМАН»

Тонг ёришганда эса тушлари тарқаб уйлари ёнидаги катта йўлдан мактабга, боғчаларига шошиб бараётган болакайлари завқ билан, шу билан бирга алам билан кузатиб қолади. Уридан даст туриб, кўчага чиққиси, дўстларига қўшилиб мактабга боргиси келади. Аммо...

Нилуфар салкам ўн йилдан бери тўшакдан туролмайди: бел умуртқаси, икки қўли ва иккала оёғи ишламайди.

— Нилуфар бизнинг тўнғич фарзандимиз, — дейди онаси

Аммо унинг ёшига ёш қўшилса ҳам қадам босишидан дарак бўлмади.

Туманимиз шифокорлари "Биз бундай касални даволай олмаймиз" деб пойтахтга юборишди. Узоқ текширишлари 70 кунлик муолажалардан кейин ҳам қизим ҳеч қандай даво топа олмади. Унга мактабда ўқиш у ёқда турсин, боғчага бориш ҳам насиб этмади. Овулчогри — ойнаи жаҳон.

Баъзан зерикканидан тишлари орасига қалам олиб,

ўқиб беришади. Нилуфар эса уларни ёд олишга ҳаракат қилади.

1992 йилгача Нилуфарга давлат томонидан ҳеч қандай нафақа тўланмаган. Машкура опанинг елиб-югуриши натижасида эса бу йилдан бошлаб 1000 сўм нафақа бериладиган бўлибди. Бундан ташқари Юқори Чирчиқ тумани ҳамда вилоят ижтимоий таъминот бўлими ходимлари унга ногиронлик аравачасини бепул тақдим этишибди.

Тўғриси, Нилуфар сингари

... Фақат дарсдан бўли пайтларимда, дам олиш кунлари ишлайман. Ота-онам билан келишиб олганмиз.

«КУНЛАРИМ БЕКОР
ЎТМАЙДИ»

2-БЕТ

... муқаддаслик Ватан остоначидан бошланади. Эзгулик эса шу Ватандан, уни ташкил этган ота-онадан бошланади.

«ЭЪТИҚОД»

3-БЕТ

... бир йилда бир марта нинпонланадиган фарзандлари тугилган кунига 100 сўм пулини аямайдиганлар топилади, деган умиддамиз.

«100 сўмга —
БИР ОЛАМ ҚУВОНЧ»

4-БЕТ

Отаҳонлар дуосини олдик

Бундан уч-тўрт йил аввал шаҳардан келган бир қариндошимиз афсус билан гапириб: "Маъракаларга юриш қийин бўлиб қолди. Масжидга, жума номозларга борган катталарни ишдан олишяпти" деган эди. Ушанда меҳмон шарафига йиғилганлар ёшлар безори, бетартиб бўлиб кетишаётганию имонни йўқотишаётгани ҳақида ҳам узоқ суҳбатлашдилар. Аммо улар замонлар келиб, яна диний эътиқод кучайиши, ҳатто унинг тарихи ўрта мактаб дастурига киритилишини кўз олдларига келтира олишмаса-да бу кунларга умид қилишган эди. Бугун эса — бу орзулар ушалди.

Биз ўзи 9-ўрта мактабда ўқиймиз. Мактабимиз ёнида масжид бор. Туманимиз оқсоқоллари ўзаро келишиб, ана шу масжидда мадраса қурадиган бўлишди. Биз бу ишга ўз ҳиссамизни қўшишга қарор қилдик. Бўш вақтларимизда мадраса пойдеворини қуйиб бердик. Бу бизнинг биринчи савобли ҳашаримиз бўлди. Масжиддаги отаҳонлар бу ишимиз учун дуо қилдилар. Яхши томони яна шундаки, биз фақат хайрли иш қилибгина қолмай, мадраса битгач, унда бошланғич диний таълимни ҳам ола бошлаймиз.

Обид АБДУҚУНДУЗОВ,
Жиззах вилояти, Зомин туманидаги 9-мактабнинг 11-синф ўқувчиси.

Олимнинг ёгочга нақш ўйишга бўлган ишқивозлиги отасидан ўтган. У киши уста ўймакор. Унинг ёгочга ишлаган нақшлари эл оғзида мактовли. Отаси ишлаётганда Олим унинг ишларини кузатиб туради. Шаҳар ўқувчилар уйда ташкил этилган ўймакорлик тўғрагига катнашиб, отасидан ўрганганларини амалга оширишга интилади.

Олимнинг орзуси битта: ўрганаётган касбини мукамал ўзлаштириб, Самарқанддаги тарихий обидаларни таъмирлашда иштирок этиш.

Суратда: Самарқанд шаҳар ўқувчилар уйининг ўймакорлик тўғраги аъзоси Олим Шодиев ўз ижоди намуналарини намоиш этяпти.

Р. АЛБЕКОВ суратга туширган.

Жаҳондаги энг йирик мамлакатлардан бири АҚШнинг ҳаёти, иқтисоди, сиёсати бизнинг мамлакатимизда доим қизиқиш катта бўлган. Шу сабаб ҳам орангиздаги кўпчилик болалар кейинги йиллар давомида АҚШни бошқариб борган президентларнинг номларини яхши билишади: Кеннеди, Рональд Рейган, Жорж Буш. Сўнгги пайтларда эса жаҳон сиёсатидаги янгиликлардан яна бири йирик давлатнинг янги президенти ўз фаолиятини, бошлаганлиги ҳақида бўлди. Ҳисоб бўйича 42 президент бўлган Билл Клинтонга ўтган йилнинг ноябрь ойидаги сайловларда америкаликларнинг 80 фоизи овоз бердилар.

Билл Клинтон

1946 йил, 19 августда Арканзас штатининг Хоуп шаҳрида туғилган. Унинг туғилишига уч ой олдин отаси йўл ҳаракати фалокатида вафот этди. Туғилгандан кейин эса тез орада онаси ўқишга кетганлиги сабаб у бошланғич ҳаётини таълимни мўъжазгина боқоллик дўкони хўжайини бўлмиш бобосидан олади. Ёш Билл бобосининг дўконидан соатлаб қолиб кетар ва айнан шу ерда одамларнинг қандай ранг, насабга эга эканлигидан қатъий назар уларга ҳурмат билан қарашга ўрганади.

1950 йили Биллнинг онаси автомобиль сотувчиси Роджер Клинтонга турмушга чиқиши муносабати билан улар Хот Сиринг шаҳрига кўчиб келишади. Билл мактабда энг аълочи ўқувчи ҳисобланган. Саксофонда яхши мусика чала олган. Унинг қизиқишлари орасида Баптистлар черкови хорида қўшиқ айтиш ҳам бор эди.

Клинтон мактаб ташкилотларида ўтказиладиган

сайловларда номзодини кўрсатишни ёқтирарди ва шу қадар бу сайловлардан муваффақиятли ўтар эдики, баъзан мактаб раҳбарлари сайлов қоидаларини унинг фойдасига ўзгартиришга ҳам қўл урар эдилар. Ўрта мактабдалиги даврида у врач, журналист ёки мусикачи бўлишни орзу қилган. Аммо бу орзулар 17 ёшида Оқ уйда ўша вақт президенти Жон Кеннеди билан учрашгач, тамомла ўзгаради. Онаси бу ҳақда шундай дейди: "Ўша учрашувдан кейин уни чулғаб олган таассуротни мен юзидан осонликча фахмлаб олдим ва келажакда нима қилмоқчи эканлигига сира шубҳаланмадим".

Ўрта мактабдан кейин Клинтон Жоржтаун университетини, Англиянинг Оксфорд, кейинроқ Америкага қайтиб, Йел университетининг ҳуқуқ куллиетини тугатади. Мактабдаги сайловлар муваффақияти уни кейинчалик ҳам "ташлаб" кетмайди. 17 йил ичида турли штатлардаги 18 сайловдан у атиги иккитасинигина бой беради.

Билл Клинтон бўш вақтларида бирданига уч — сиёсий муаммоларга, бирон тарихий шахс ҳаётига ва жангу жадалларга бағишланган китобларни ўқир экан. Энг севган китоби — Маркеснинг "Ёлғизликдаги юз йил" асари. Ажойиб киноларни томоша қилиш ҳам янги президентнинг суйган машғулоти экан.

Сайловда Билл Клинтонга овоз берган америкалик фуқаролар у ўз мавқеи учун қандай курашган бўлса, сайловолди ваъдаларини бажаришга ҳам шундай киришади, деган умиддалар.

Кечки пайт ишдан қайтаётган йўловчилар билан тирбанд автобус. Кимдир ҳорғин хаёл суради, кимдир бирон бўш ўриндик топиб ўтиришга интилади. "Кейингисда тушасизми?", "Юқорида чиқинг" каби одатий гапларни ешроқ боланинг кўнгирокдай овози бўлади:

— Қани, бекатдан чиққанлар, чипталарингизни олинг, яна ким йўл ҳақини тўламади? Сизнинг чиптангиз қани?

Сирғали тумани томонидан ишга қатнайдиغانлар бу жарангдор овозни яхши таниб қолишган. Болакай маршрут ҳайдовчисига ёрдам беради.

Уни икки-уч кун кузатдим. Кейин яқинроқ танишиш мақсадида йўловчилар сийраклашган пайтида у билан суҳбатлашдим.

— Уззу-кун йўлда юрсанг ота-онанг уришмайдими? Мактабга ҳам борасанми?

— Нега уззу-кун бўларкан? Фақат дарсдан бўш пайтларимда, дам олиш кунлари ишлайман. Ота-онам билан келишиб олганмиз. Улар шофёр Мурод акани яхши танишади.

— Пул ишляпман, дегин...

— Ҳа-да... бу олдин уят ҳисобланар эди. Эсимда 4-5-синфларда ўқиб юрганымда корейс кўшниларибиз биз тенги

кичкина болаларни пиёз қовлашга ёрдамга чақирарди. Албатта, хизмат ҳақини бериш шарти билан. Биласизми онам ўшанда қанча аччиқланганлар. Кўшнилари нима дейишди, боласини боқа олмай қолибди, бечорани ишлатяпти дейишмайдими, деб роса тўполон қилгандилар. Газеталарда ҳам болалар кучидан фойдаланиш, болаларни эксплуатация қилиш каби гаплар билан ҳаммани чалғитишарди...

Мен бу ишга ҳам қизиқаман, ҳам пул топтоқчиман. Қизиқишимнинг боиси — катта бўлганимда бизнесмен бўлиш ниятим бор. Пул топишга ҳаракат қилаётганимнинг боиси эса ана шу ишнинг бошини тутиш учун капитал — ўзимизнинг тилда айтганда сармоя йиғаяпман.

— Хизмат ҳақинг...

— Бу сир. Бунга айтиб бўлмайди. Ҳар қалай, шофёр билан келишамиз-да. Йиғилган маблағ ҳали ҳисоб дафтари очишга арзимайди-ку, лекин анча-мунча бор.

— Уларни нима қиласан? Рўзгорга қўшсанг керак-да?

— Йўқ. Келес томонда бир амаким борлар. Улар асарларчилик билан шугулланидилар. Бу йил таътилда келсанг, бир-икки уясини бераман, дегандилар. Пулни шунга ишлатаман. Уя, асбоб-ускуна керак деганларидек... Кейин ўзим орзу қилиб юрган жинси шимдан ҳам олмоқчиман.

— Кунингнинг асосий қисми йўлда ўтгандан кейин ўйлаган ишларингни бажаришга вақтинг етадими? Дарс, футбол, балки яна бошқа бирон нарсага қизиқарсан? Пул топаман, деб улардан йироқлашиб кетмаяпсанми?

— Тўғри, ҳаммасига улгуриш қийин экан. Мактабдаги футбол командасида эдим — чиқиб

кетишга тўғри келди. Уйда балиқ боқар эдим. Кейинги пайтларда уларга қараш онамнинг зиммасида қолди. Ҳар қалай бирон жиддий ишга киришганда бошқасидан воз кечишга тўғри келар экан-да. Аммо уларнинг ўрнида янги қизиқишлар пайдо бўлди. Мана, асалариларни боқиш ҳақидаги китобчани доим ёнимда олиб юрибман.

— Автобусда чипта сотиш болаларга тақиқлаб қўйилса ёки бу ишингдан даромад тушмай қолса нима қиласан?

— Ўзимга мос иш кам дейсизми? Даромад тушадиганини топиб оламан-да.

— Умринг даромад йиғиш билан ўтиб кетишидан кўрқмайсанми? Ахир ҳозир айти китоб ўқиб, билим оладиган давринг-ку. Келажакдан нимани кўзлайсан?

— Кунларимни бекор ўтказмайман. Қасрдадир ўқигандим: америкаликлар ўз фарзандларини ёшлагидан пул топишга

кўнктиришар экан. Бунинг учун уларни жуда эрта — соат олтиларда уйқудан уйғотишаркан.

Ҳозирча бунинг уддасидан чиқа олмаяпман-у, аммо, албатта, ҳаракат қиламан.

Келажакдан эса умидим катта. Оиламизда етишмовчилик бор, демайману, аммо жуда бадавлат ҳам эмасмиз. Мен эса бой бўлишни истайман. Шунинг учун ҳам бошлаган ишларимни албатта ниҳоясига етказиб, ўқишга ҳам кираман, бизнес билан ҳам шугулланаман. Бунинг учун кучимни аямайман.

Суҳбатдошимнинг исми Гулом экан. У Сирғали туманидаги 305-мактабда таълим олади. Унинг билан бўлган суҳбатдан кейин ўспириндаги шижоат, ўз мақсадига эришиш истаги кучли эканлиги мени руҳлантириб юборди. Худди шу шижоат ва интилиш мамлакатимизда билимли, кучли ишбилармонларни етиштириб, халқимизнинг фаравон ҳаёт кечиришига улуш қўшса ажабмас.

Д. ТУРАХМЕТОВА,
Тошкент шаҳри.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАНАЁТГАНДА: мақола ёзилгандан кейинги кунларнинг бирида Гулом каби маршрут ҳайдовчисига ёрдам бераётган ишбилармон болакайларнинг бирини милиция ходими ушлаб, ҳайдовчининг йўл варақасига қандайдир маълумотлар ёзиб қўйилганининг гувоҳи бўлдик. Шу сабаб бизда кейинги сонларнинг бирида ишбилармон болаларнинг ишлаш ҳуқуқлари, бу борадаги қонун-қоидалар ҳақида ички ишлар ходимлари билан суҳбатлашиш фикри тугилди. Кузатиб борсангиз, кейинги сонларда бу суҳбатни ўқийсиз.

БМТнинг ЮНИСЕФ деб аталган болалар фонди томонидан расман эълон этилган сўнгги ҳисоботга қараганда, бутун дунё бўйича болаларни етарли озиқ-овқат, тоза ичимлик суви, таълим-тарбия билан таъминлаш учун бир йилда 25 миллиард доллар маблағ керакдир. Аммо, бу қадар маблағ сарфланса, дунёдаги 4 миллион боланинг ҳаётини қутқариб қолишга ёрдам берилган бўлар эди. Бундай рақамлар БМТ болалар фондининг ўтган йил 17 декабрида эълон қилинган "1993 йилда дунё болаларининг аҳволи" сарлавҳали ҳисоботида кўрсатилган.

ЮНИСЕФ бошқармаси мудри Жеймс Грантининг айтишича, дунёда ҳар ҳафта тахминан 250 минг бола етарли озиқ-овқат бўлмаганидан ҳалок бўлмоқда. Шунингдек, бу болалар ҳаётини қутқариб қолиш учун лозим бўлган 25 миллиард доллар эса оверупаликларнинг бир йилда винога сарфлаган ёки

Дунё болаларининг аҳволи

америкаликларнинг пивога сарфлаган пули ёки японларнинг бир йил ичида савдо-сотиқ ўйинларига ҳаражат қилган пулларидан камдир. Грант дунё болаларининг ҳозирги оғир аҳволини ўта шармандалик деб таърифлаб, дунё жамоатчилиги бу шармандаликдан беҳабардир, дейди.

ЮНИСЕФнинг ҳисоботида қайд этилишича, жиддий ёрдамга эҳтиёж бўлган болаларнинг кўпчилиги собиқ Совет Иттифоқи таркибида бўлган республикаларга тўғри келган. Чунки уларда инфраструктура бузилиши хавфи кучайган. Валюта танқислиги, тижорат ва транспорт системасининг ёмонлиги сабабли ҳамдўстлик таркибидаги барча соғлиқни сақлаш вазирликлари зарурий дори-дармон ва тиббий асбоб-ускуналарнинг камлигидан нолимоқдалар. Устига-устак экология ва атроф-муҳит муаммолари кишиларни янада баттар вазиятга солмоқда.

Ҳозир ЮНИСЕФ БМТ тавсияси бўйича ҳамдўстлик таркибидаги Арманистон, Озарбайжон, Қозғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркменистон, Ўзбекистон давлатларида бир қатор янги шубҳаларни очиш режаси ишлаб чиқилган. Бошқарма маълумотига қараганда, ҳамдўстлик таркибидаги давлатларда энг муҳим ва зарурий хизматларни таъминлаш учун керак бўлган асосий инфраструктура мавжуддир. Бу хизматлар орқали мамлакатнинг истисқоблини ташкил этган ёш ҳали 5 га тўлмаган 25 миллион болани яхшироқ боқиб катта қилиш мумкин. Чунки, БМТ болалар фонди томонидан нашр этилган ҳисобга кўра, ҳамдўстликдаги давлатларда мактаблар сон ҳамда соғлиқни сақлаш жойлари учинчи дунё мамлакатларининг кўлига нисбатан жуда юқори бўлиб, ҳатто жаҳон миқёсида катта этиборга эгадир.

"Садо" халқаро-экспресс ахбороти ҳафталигидан.

Дўстлик манзилгоҳлари

Ўзбек
тилида
хат ёзинг

Муҳарририятимизга бир кунда сиз ўқувчилардан талайгина хат-хабарлар келади. Уларнинг мазмуни ҳам турли-ҳа. Аксарияти, "Дўстлик манзилгоҳлари" рукнимизга кўплаб дўстлар орттириш ниятида битилган мактублар. Улардан бир дастасини кўздан кечириб, рус тилида ёзилган бир мактуб диққатимизни тортди. Олеса исмли рус қизидан келган хатда жумладан шундай ёзилади: "Ўзбек тилини ўрганаёяман. Шунинг учун ўзбек тилида чиқадиған "Тонг юлдузи" газетасининг ҳар бир сонини ўқиб бораман. Айниқса, "Дўстлик манзилгоҳлари" рукни остида бериладиган мактубларни қизиқиш билан қузатаман. Нимагадир дўстлашишни хоҳлаган аксарият ўғил болалар ўғил болалар билан, қиз болалар эса қизлар билан хат ёзишиш истагини билдиришган. Мен эса фақат қизлар билангина эмас, балки ўғил болалар билан ҳам дўстлашсам дейман. Илтимос, менга ўзбек тилида хат ёзинг. Мен ҳам ўзбекча жавоб ёзишга ҳаракат қиламан".

Қуйида Олеса ва у сингари Ўзбекистонимизнинг турли бурчақларида яшовчи болалар билан дўстлашиш мақсадида ўз манзилгоҳини йўллаган тенгдошларингиз билан таништирамиз.

730018, Қашқадарё вилояти, Қарши тумани, 6-микрорайон, 49-уй, 27 хонадон.

Олеса АНОРҚУЛОВА.

Мен Айритом қишлоғида яшайман. Шаҳарлик тенгдошларимнинг яшаш тарзи, машғулотлари билан танишишни хоҳлайман. Менга хат ёзинг, шаҳарлик дўстларим.

741513, Хоразм вилояти, Шовот тумани, 1-бригада.

Мансур ЭРБОЕВ.

Салом ўзбекистонлик тенгдошларим! Сизларга Қирғизистондан мактуб йўллаяпман. Тўғриси айтсам, таътил кунлари дўстларимсиз зерикиб қолапман. Мен билан дўст бўлишни хоҳласангиз, мактуб ёзинг.

715714, Қирғизистон жумҳурияти, Жалолобод вилояти, Ала-буқа тумани, Оққўрғон қишлоғи, Ленин кўчаси, 26-уй.

Дилфуза АКБАРАЛИЕВА.

Азиз болалар!

Сизлар муқаддаслик ва эзгулик сўзларини кўп бор эшитгансизлар, китоблардан ўқигансизлар. Ватан ҳақида гап кетганда унинг остонасини муқаддас дейдилар. Демак, муқаддаслик Ватан остонасидан бошланади. Эзгулик эса шу Ватандан, уни ташкил этган ота-онадан бошланади. Гўзаллик учун бўладиган ҳар қандай хизмат эса эзгуликка қиради. Муқаддаслик ва эзгулик эса муштарак тушунчалардир.

Ҳаёт деганда кўз ўнгимизга инсоният жамияти, унинг тараққиёти ва шу жараёндаги инсон фаолияти тушунилади. Бу фаолиятни эса биринчи бўлиб ота-оналар бошлаб берадилар. Демакки,

ҳозирги гап оталар ҳақида боради.

Яқинда мен ажойиб манзаранинг, яъни эзгулик билан боглик воқеанинг гувоҳи бўлдим. Насиба тортди Мирзо Улугбек тумани ички ишлар бошқармасининг БХСС бўлимида хизмат қиладиган Зафар номли йигитнинг уйда меҳмон бўлдим. Ўттиз ешлардаги табиятан хушчақчақ, ҳазилкаш йигит 90 ешларга бориб қолган отахоннинг соқол-мўйловларини, ҳатто тирноқларини ҳам олиб, ювинтираётганининг гувоҳи бўлиб ҳайратга тушдим. Чол билан йигитнинг ораларида 60 йилдан ортиқроқ фарқ бор эди. Аввалига йигитни чолнинг фарзандимикан, деб ҳам ўйладим. Боз устига йигит ширин гаплар билан отахоннинг жонига озор бермасликка уринар эди... Унагина ўз боласига шундай меҳрибонлик кўрсатиши мумкин, деган ҳаёл кечди бошида. Йигитга ҳам, чолга ҳам ҳавасим келди. "Эзгулик", "муқаддаслик" деб шунга айтса керак-да.

Орадан анча вақт ўтиб дастурхон атрофида жамландик.

Суҳбатимиз узок давом этди. 90 ешни оралаб қўйган, ҳамон бардам-бақувват отахоннинг кимлиги, қилган хизматлари ҳақида қизиқа бошладим. Отахоннинг исмлари Али экан. Али бобо асли Чимкентда Раҳим Усмон ўғиллари хонадониди дунёга келган экан. Раҳим бобо ўғли Алининг ўқимишли бўлишини орзу қилар экан. Шу мақсадда Тошкентга жўнатган ва Али бобо 1925 йили Тошкентга келиб, ишчилар бўлимига ўқишга қиради. Бу бўлими муваффақиятли тугатгандан кейин 1932 йили эса САГУнинг биология бўлимига қабул қилинади. Бу ерни ҳам муваффақиятли тугатиб, Тошкент дори тайёрлаш олийгоҳига ўқитувчи этиб тайинланади. Олийгоҳда ботаника илмидан дарс бера бошлайди, қарийб бу ерда қирқ йил хизмат қилади. Биринчилардан

бўлиб ўзбек ва рус талабаларига ботаникадан дарс беради.

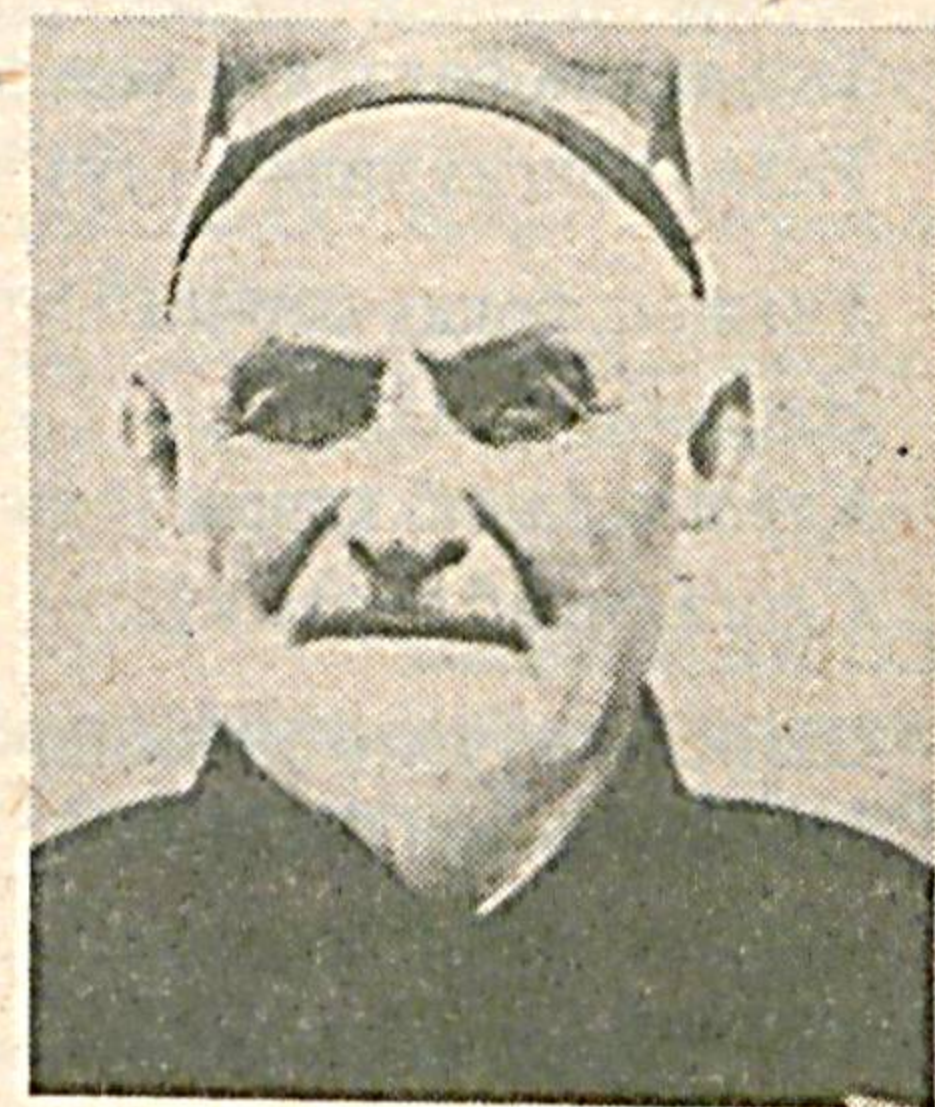
Маълумки, бизлар деҳқон халқининг фарзандларимиз. Деҳқон оталаримиз доим экадиган ерларнинг табиатини ўрганиб, иш кўрганлар, яъни қандай сугориш мумкин, қайси ўсимликлар қандай шароитларда ўсади, қандай парваришланади. Ҳаммасини олдиндан билиб, ўрганиб сўнг ишга киришганлар. Ўсимликлар эса ер ости сувларининг яқин-узюқлигини англатиб туради. Шунга қараб намгарчиликни ҳам билиб олиш қийин эмас. Али бобонинг ишлари мана шуларни ташкил этган.

Иккинчидан эса Ўзбекистондаги доривор ўсимликларни, уларнинг

босиб ўтган ва кўпларга ўрнак бўла оладиган Ўтбосар исмли бобонгиз истиқомат қилади. Ўтбосар бобони қишлоқда танимайдиган киши топилмайди. Мактаб болалари ҳам вақти-вақти билан хонадонларига ташриф буюриб туришади. Табиийки, Ўтбосар бобо қанақа хизмат қилган, дея қизиқасиз. Марҳамат, Ўтбосар бобо ҳақида билганимча ҳикоя қилиб бераман.

Ўтбосар бобо оталари Оллоёр бобо оламдан ўтгандан кейин қийинчиликларга дучор бўлиб, 1934 йили Маркс номли мактаб-интернатда тарбия топади. Мактабда 3-синфни битиргандан кейин интернатда 7-синфга ўқийди. 1938 йилдан бошлаб мактабда

қораланадилар. Ўтбосар бобо эса мана шу маънода чиндан ҳам олийжаноб раҳбар бўлганлар. Бобо етим-есирлар, бефарзанд кишиларни ҳеч қачон ёдларидан чиқармаганлар. Уларнинг уйларига қадам ранжида қилиб, доим маънавий ва моддий ердан кўрсатиб келганлар. Ўқишга киришларида ҳам ердан берганлар. Бева қолган аёллар ва эракларнинг бошларини қовуштиришда ҳам бобонинг хизматлари улкан бўлган. Бобонинг яна бир эътироф этса арзигулик хислатлари — кимсасиз кишилар оламдан ўтгандан кейин маъракаларини ўтказишда моддий ердан кўрсатганлар. Хуллас, бобога кимдир нимадир илтимос қилиб

БОБОЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

ЭЪТИКОД

таркибларини аниқлаш, истеъмол қилинадиган, қилинмайдиганларини билиб бериш ва қолаверса, биз фарзандларнинг жонига оро кириш учун қайгурганлар. Отахон Ўзбекистондаги турли-туман ўсимликларнинг бир неча минглаб турларини аниқлаб, шулар ҳақида китоблар ҳам ёзиб берганлар. Бу ҳақда отанинг 50 дан ортиқ илмий ишлари мавжуд экан. Шу билан бирга Ўрта Осиёда пахта экишининг тараққиёти учун ҳам катта хисса қўшганлар.

Келинг, Али бобонинг хужжатлари орасида учратган баъзи бир умр мазмунига берилган муқофотларни ҳам айтиб бера қоллай. Али бобо биология фанлари номзоди, профессор, унвонига сазовор бўлганлар. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган муаллим. Бир неча йиллар Мирзо Улугбек тумани ноиблигига ҳам сайланган. Ҳукуматнинг бир неча фахрий ёрлиқларини олган.

Азиз болалар!

Қани айтинг-чи, сизлар ҳам катта бўлсангиз Али бобонинг йўлини тутармидингиз?! Набираси Зафар каби бошингизга кўтариб эъзозлаган бўлармидингиз?!

Энди эса сизларга бошқа бир бобонгиз ҳақида ҳикоя қилиб бераман.

Тошкент шаҳридан шарқ-тоғ томонга қараб борсангиз, Паркент деб аталмиш сўлим бир манзилга етиб борасиз. Юксак чўққили тоғлар остига жойлашган бу туман атрофини гўзалликда тенгсиз бир неча қишлоқлар ўраб туради. Ўша қишлоқлардан бири қадим-қадимдан (Навдак) Навдай деб аталади. Навдай қишлоғи ҳақиқий жаннатни эслатади. Икки томони азамат тоғлар билан ўралган, бир томони қир-адирлар, бошқа томони эса Номданак қишлоғи билан туташиб кетади.

Мана шу қишлоқда 80 ешдан ошиб қолган, ажойиб ҳаёт йўлини

муаллимлик қила бошлайди. Ёш, ҳаракатчан Ўтбосар ака тез орада бошидан бахтли дамларни кечиради. 1940 йилда мактаб директорлигига тайинланади. 1941 йилда эса қишлоқ Шўросида котиб бўлиб ишлашга киришади. Тез орада Навдай қишлоғи ҳудудидида Охунбобоев жамоа хўжалигига раисликка сайланади. Шундан кейин узлуксиз шу жамоа хўжалигини 21 йил бошқаради.

Қишлоқ жамоа хўжалиги "Паркент" давлат хўжалиги билан қўшилгандан кейин эса Ўтбосар ака яна 15 йил Навдай қарамоғига қарашли жамоа хўжалигини бошқаради. Бир хўжаликни 36 йил бошқариш нечоғлик қийинлигини мен сизларга айтмасам ҳам бўлади. Шунча йил катта бир қишлоқ одамларининг кўнлига қараш, дардига шерик бўлиш, оғирини енгиллаштириш осонмас. Мен бобо ҳақида турли одамлар билан суҳбатладим. Каттадан-кичик фахр билан Ўтбосар бобонинг қишлоқ ерларида кўпдан-кўп боғлар, ташкил этгани, ариқлар қаздиргани ва бир неча мактаб, боғча, кутубхона, турли идоралар биноларини қурдирганини айтишди.

Ўтбосар бобонинг бахти — ўтмишда ҳамқишлоқларига қилган олийжанобликлари учун қариганида олқишлар олишидир.

Ўзингизга маълум, инсон қисматини Оллоҳ турлича яратади. Кимлардир тақдир тақозаси билан еш етим қолади, е ота-оналари ўлиб сағир қолади, е кимларгадир Оллоҳ фарзанд бермайди ва улар маълум вақтларда оғир шароитга тушиб қоладилар, яшаш шароити оғирлашади ва бундай одамлар кўни-қўшини, қариндош-уруғларига, жамоа хўжалигининг раҳбарларига доим муҳтожлик сезади. Бундай одамларнинг бошларини силамаган, ҳасратларини тингламаган одамлар е раҳбарлар эса энг емон одамлар саналади ва тарихда доим

келса, ўйлаб ўтирмай дарҳол хизмат бурчини адо этишга киришганлар.

Кўриниб турибдики, Ўтбосар бобо доим инсоний хислатларини намоён қилиб келганлар. Ахир инсоннинг умри шундай қисқаки, ер, осмон, қуёш, сув, ҳаво, кун, тун умрига қиёсласангиз атиги бир лаҳзанингани ташкил этади. 70-80 йил кўз очиб юмгунча ўтиб кетади. Мана шу қисқа муддатли умрда инсон учун қилинган хизматларгина қолади, холос.

Ўтбосар бобонинг хонадони сершовқин, набираларининг сон-саногой йўқ. Ўғил-қизлари ҳам олий маълумотли. Бир ўғли фан номзоди, бошқа бир ўғли оталарининг изларидан бориб қишлоқ хўжалиги мутахассислигини танлаган. Ҳозир қачонлардир Ўтбосар бобо бошқарган жамоа хўжалигида раҳбар ўринбосари лавозимида ишлаётир.

Бобонинг фарзандлари билан гаплашсангиз роҳатланасиз. Дилкашликда, олижанобликда, меҳрибонликда ҳаммани бирдек қойил қолдиришади.

Азиз болалар! Мана сизларга турли хизматларни бажарган ва бизнинг келажагимиз учун улкан ишлар қилган икки бобонгиз ҳақида ҳикоя қилиб бердим. Табиийки, бу боболарингизнинг иккаласи ҳам сизларга маъқул бўлди. Қалбингизда ҳавас, иштиёқ кўзатди. Демак, уларни ёқтириб қолдингиз. Бугунги кунда кексалик гаштини сураётган Али ва Ўтбосар боболарингизни эслаб туриш, кўнгилларини кўтариш ҳам-мамизнинг муқаддас бурчимиз. Агар сизлар ҳам мана шу боболарингиздай халқ учун улкан хизматлар қилишга бел боғласангиз ва шу йўлда толиқмай фарзандлик бурчингизни адо этсангиз, халқингизни беҳад хурсанд қилган бўласиз. Сизларга Али ва Ўтбосар боболарингизнинг ҳаёт бахтини беришини истаб қолувчи.

Ўқтам ҲАКИМАЛИ.

КАНАДАДА ОДАМЛАР
НИМА ҚИЛИШАДИ?

— Айт-чи, Дитмар, Канада

аҳолисининг асосий машғулоти нима?

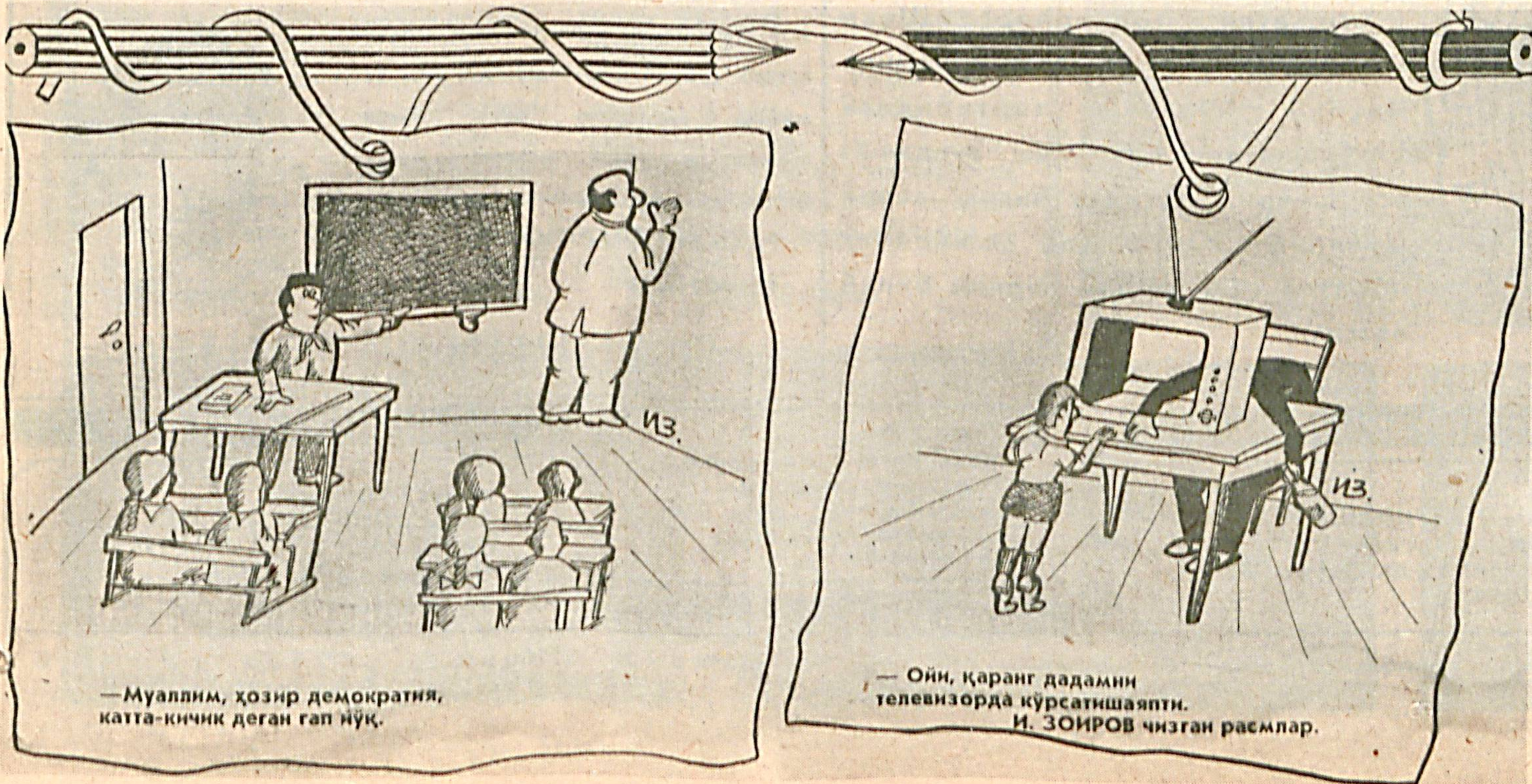
— Канада аҳолиси асосан хоккей ўйнашади.

УФҚДА

— Эрон, уфқ сўзи билан битта мисол айт-чи?

— Мен уфқда ўтириб китоб ўқирдим.

Олмончадан Б. Улугбеков ўтирган.

— Муаллим, ҳозир демократия, катта-кичик деган гап йўқ.

— Ойи, қаранг дадамни телевизорда кўрсатишяпти. И. ЗОИРОВ чизган расмлар.

ТҮЛҚИН

ЯША, КУЗ!

Богларда файз хукмрон,
Сепин ейган олтин куз.
Тип-тиниқ баланд осмон,
Тилло рангда дала — туз.

Укажон, бокка кир-да,
Нашвати, беҳини уз.
Куёш ястаниб кирда,
Сенга тикиб турар кўз.

Шарбатга тўлиб пишмиш
Полизда ковун-тарвуз
Мазали чарос, кишмиш,
Ором берар сахий куз.

Тонгда узилган олма
Дастурхонда очар юз
Бу завқдан ортда қолма,
Гўзал фасл кумуш куз.

Бош узра қилиб сайр,
Учиб кетаркан тез-тез
— Хайр, ўртоқжон, хайр! —
Дер ҳар турна шундай кез.

Бобонг билан бог кезиб,
Хусайнидан бир бош уз.
Новвот таъмини сезиб,
Дерсан:
— Яша, яша куз!

ШОИРЛАР — БОЛАЛАРГА

ШИРИНИНГ ШЕЪРИ

Чой ичиб бўлгач, Ширин
Фотиҳага қўл очди.
— Омин, омин! — дедию,
Эзгуликка йўл очди.

Сўнг бувиси ўргатган
Гапни такрорлар бир бор:
— Адажоним бой бўлсин,
Ойижоним бахтиёр!

Онаси кучиб-кучиб,
Эркалайди, ўпади.
Бижилдоқ, бўлган Ширин
Тек турмайди, чопади.

Етакласа юрувчи
Кўгирчоққа тутиб бош,
Дер:

— Туйиб ол, қизгинам,
Кўзларингда кўрмай еш.

Такрорлайди онасин
Гапларини қизалоқ:
— Яркирасин пешонанг,
Келажагинг кўп порлоқ.

— Ёмон кунни кўрма сен,
Шўхликни қўй, туйиб е!
Қорнинг тўйгач, қўл очиб,
Болам: "Омин-омин!" де!

ТУРНАЛАР

Баланд учиб ўтарлар
Ўзимнинг турналарим
Учиб кўчиб кетарлар
Ўзимнинг турналарим.

"Қур-эй-қур-эй!" — деган сас
Эшитилар бу тонг чоғ.
Дилимда кўзгар ҳавас
Улар солган аргимчоқ.

Осмон тиниқ, бегубор,
Баланд учар турналар.
— Хайр! — десалар бир бор,
Эрка кўнглим тирналар.

Қўлни қўлга беришиб
Учиб кетарлар, учиб.
Юртимни тарк этишиб,
Кўчиб кетарлар, кўчиб.

Улар учиб ўтган дам
Бир поклик қолди кўкда.
Бундоқ ўйлаб қарасам:
Турнанинг уйи кўк-да!

Мен ўз уйим — чиройини
Ҳеч қачон тарк этмасман.
Шу ер, шу қир, шу жойини —
Асло ташлаб кemasман.

Бугун кетган турналар
Эрта қайтиб келади.
Баҳор, соғинч қўшигин
Такрор айтиб келади.

...Ўзимнинг турналарим.

НОН УШОҒИ

Ҳар бир бола эрта тонг
Нонушта қилган чоғи,
Дастурхонга тўкилар
Албат ноннинг ушоғи.

Уни кафтингга олиб,
Оғзингга солсанг, укам,
Онанг ҳам ҳурсанд бўлиб,
Ҳеч қачон бўлмайсан кам.

Ерга тўкилса ҳамки,
Уни босиб ўтма ҳеч.
Қўлингга олиб ўпсанг,
Тарк этмас асло севинч.

Кўзларингга суртсанг гар,
Кўзинг нурга тўлади.
Билгилки, ҳар бир ушоқ —
Севган нонинг бўлади.

Нур эмиб пишган улар,
Ёпилиб тандирларда.
Нон — азиз, нон — мўътабар,
Нон билан тирик банд.

Уйни тутса нон иси,
Дастурхонда тонг чоғи.
Кўзга суртиб эъозла,
Тўкилмасин ушоғи!

100 СЎМГА — БИР ОЛАМ ҚУВОНЧ

Азиз муштарийлар, бу хабаримиз сизни бироз шошириб қўйиши мумкин. Лекин на илож. Нарх-наво, қоғознинг, почта хизматининг кундан-кун ошиб бораётгани "Табриқлаймиз" рукнига ҳам ўз таъсирини ўтказмай қолмади. Шундай бўлсада, бир йилда бир марта нишонланадиган фарзандлари туғилган кунда 100 сўм пулини аямайдиганлар топилади, деган умиддамиз.

Хуллас, 1993 йил январь ойидан бошлаб газета орқали сурати билан (фақат оқ-қора тасвирдаги) табрик эълон қилдириш нархи 100 СЎМ ҚИЛИБ БЕЛГИЛАНДИ. Бор-йўги 100 сўм пул тўлаб, фарзандингизга қутилмаган, ажойиб совға ҳамда бир олам қувонч бахш этишни истасангиз, "Тонг юлдузи" хизматингизга тайёр. Дилингиздаги жамийки эзгу ниятларингизни газета орқали изҳор этишингиз учун яратилган имкониятни қўлдан бой берманг.

Бунинг учун "Тонг юлдузи" ҳисобига 100 сўм миқдорида пул ўтказган-лигингиз ҳақидаги қвитанцияни ҳамда фарзандингизнинг суратини бизга бир ой олдин юборсангиз кифоя. Бу ёғини бизга қўйиб беринг.

БИЗНИНГ РЕКВИЗИТ: ЎЗБЕКИСТОН САНОАТ-ҚУРИЛИШ БАНКИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲАР БЎЛИМИ. Ҳисоб рақами: 000363106, код: 172682328. корр. счет: 300166428.

Агарда муҳарриратимизга келиш имконига эга бўлсангиз, манзилгоҳимиз қуйидагича:

ТОШКЕНТ ШАҲРИ. 700083, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32-УЙ, 618-ХОНА.

Аълочи ва жамоатчи синфдошимиз МАЪМУРАХОННИ туғилган куни муносабати билан самимий қутлаймиз. Ўқшларига муваффақиятлар тилаб ҳамisha аъло хулқи билан кўпчилиқка намуна бўлиб юришига тилақдошимиз.

Эзгу ниятлар билдириб: синф раҳбари ҳамда синфдошлари.

Андижон вилояти, Хўжабод туманидаги М. Жўраев номли мактабнинг 6-"В" синф ўқувчилари.

Азиз фарзандимиз МУҲАББАТХОН! Туғилган кунинг муборак бўлсин. Ушбу айёмда барча қувончу шодлиқларингга шерик бўлиб, дилимиздаги барча эзгу ниятларимизни билдирамиз. Оқила ва ораста қиз бўлиб улғайгин. Умринг асалдай ширин бўлсин.

Сени қутлаб: даданг Облоқул, аянг Маърифат, ака-укаларинг — Умид, Маҳмуд, Жамшид, Нишона.

Бекобод тумани, "Тақачи" қишлоғи.

ИЛҲОМЖОННИ туғилган куни билан чин дилдан табриқлаймиз. Унга узоқ-умр, сиҳат-саломатлик, ўқишларида улкан муваффақиятлар тилаб қоламиз. Лабларидан кулгу, юзларидан табассум аримасин.

Халқимизнинг муносиб ўғлони бўлиб улғайсин.

Дадаси Абдупаттоҳ Холиқов.

Андижон вилояти, Балиқчи тумани, Хўжамов кўчаси, 19-уй.

Суюкли ўғлимиз ШАРОФИДДИН. 14 баҳоринг муборак бўлсин. Ушбу қувончли кунингга дилингни қамраган севинчу шодлигинг ҳамisha йўлдошинг бўлсин. Оллоҳдан камолотингни тилаймиз. Уни кўриб, шодланиб юриш бизга ҳам насиб этсин.

Сени суюб, ОНАЖОНИНГ. Тошкент шаҳри.

Азиз қизалоғимиз ШАҲНОЗАХОННИ етти ёшга қадам қўйиши билан қизгин қутлаб, суюкли фарзандимизни илм ва мусиқа сирларини сабот билан эгаллашида улкан муваффақиятлар, бахтли ҳаёт тилаб қоламиз.

РАҲМОНОВЛАР ОИЛАСИ.

Бухоро шаҳри.

ТАБРИҚЛАЙМИЗ!

Тўрт ёшли Жасурбекнинг дадаси меҳмон билан шахмат ўйнади. Ўйиндан чиққан шахмат доналарини йиғиб, зериккан Жасурбек деди:

— Бўлди, мен бир оз дам олай, ўзларинг ўйнайверинглар.

Дадасининг хонасини йиғиштираётган Жасурбек онасига глобусни кўрсатиб деди:

— Ойи, дадамлар дарс тайёрлапман, деб алдаб коптоқ ўйнарганлар-а?

Кўзини юмиб олган уч ёшли Жасурбек деди:

— Агар шоколад бермасанглр кўзимни очмайман, ҳаммаларинг қоронғуда ўтирасизлар.

— Тўрт ёшли Жасурбек аквариумдаги рангли балиқларни кўриб деди:

— Қаранглр, сувда юрса ҳам ранги ўчмас экан.

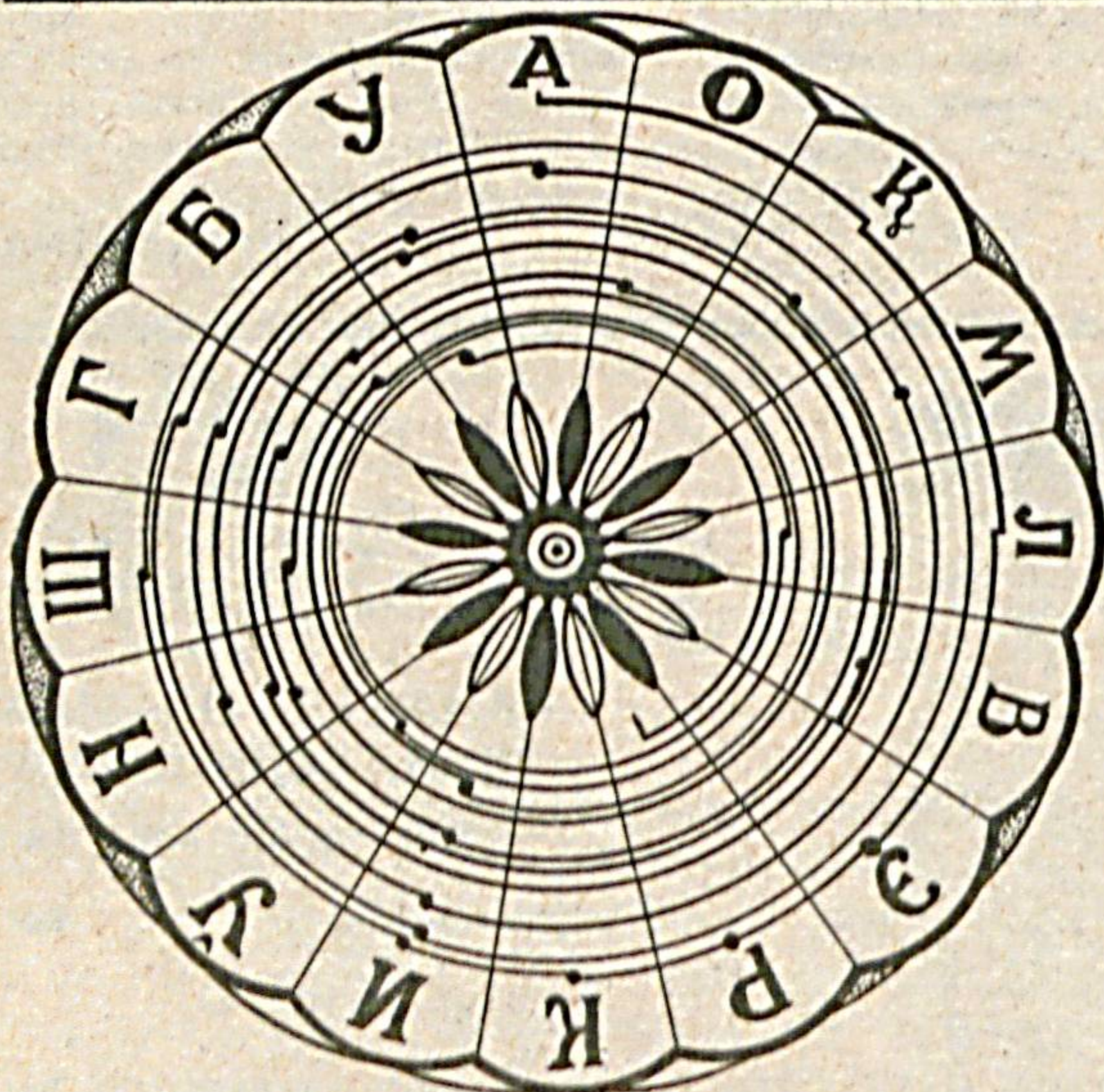
Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

Бўш вақтларда

ЭГРИ ЧИЗИҚЛАР ЁРДАМИДА

Ҳурматли топқирлар! Шакл марказидаги эгри чизиклар ёрдамида маълум йўналиш тартибидаги ҳарфларни кетма-кет ўқинг. Бундан XI аср шоири, "Қутадғу билик" асари муаллифи Юсуф Хос Ҳожибнинг ибратли сўзларидан бирини билиб оласиз.

Ф. ОРИПОВ.

Бош муҳарир: Ақром БЕРДИМУРодов.

Таҳрир ҳайъати:
Ф. ЖАЛИЛОВА, Т. КАРИМОВ, А. КҮЧИМОВ,
М. ПИРМАТОВ /масъул котиб/,
М. РАҲИМБЕРДИЕВА, Ш. СУННАТОВ,
Д. ТУРАХМЕТОВА.

Таъсис этилган:

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ
МАРКАЗИЙ ҚўМИТАСИ
Газета 1929 йил, 1 августдан
«ЛЕНИН УЧҚУНИ» номи билан
чиқиб бопилган.

Газета ҳафтанинг сешанба кўни чиқади.

Маълумот учун телефон: 33-49-45

Бизнинг манзилгоҳ:
700083. ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32-УЙ.
Нашр кўрсаткичи: 64563
Чоп этиш вақти — 18.00.